

DZIENNIK

ZARZĄDU

Redakcja i administracja
Plac Wolności 1.

Administracja czynna od godz. 9 - 12 wp.
Redakcja od godz. 1—2 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 300.—
Miesięcznie . „ 100.—

M. ŁODZI

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 20.—Przed tekstem Mk. 50.— za wiersz (dwie szpalty na stronie). Drobne 5 marek za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 50.—

Cena egzemplarza 30 Marek

Nr 53. (116.)

Łódź, wtorek 27 grudnia 1921 r.

Rok III.

EDWARD ROSSET.

Działalność gminy m. Łodzi na polu Opieki Społecznej w latach 1918 - 20.

Rola gminy, jako czynnika opieki społecznej, datuje się w Niemczech od reformacji i sekularyzacji majątków duchownych, w Austrii od końca XVIII stulecia, w Danii od połowy ubiegłego wieku, w Belgii od roku 1891.

W Polsce dobroczynność pozostawała przez długi czasokres, mianowicie od przyjęcia chrześcijaństwa do końca XV wieku, wyłącznie w rękach duchowieństwa. Duże zasługi na polu dobroczynności położyły zakony, zwłaszcza zaś zakon Ś-go Jana Jerozolimskiego, który miał na celu pielegnowanie chorych, zakon Kanoników regularnych szpitalnych Ś-go Ducha, któremu zawdzięczamy m. in. powstanie w pierwszej połowie XIII wieku szpitalów w Krakowie i Sandomierzu, oraz najwcześniej do Polski przybyły zakon Benedyktynów.

W następnym okresie, od końca XV do końca XVIII wieku, obok duchowieństwa, które nadal sprawuje dobroczynność publiczną, państwo uprawia akcję opiekuńczą. Za Jana Olbrachta (1496) ukazuje się prawo, regulujące sprawę żebractwa. Pozatem państwo popiera zakładanie instytucji dobroczynnych przez zwolnienie ich od podatków i powinności. Aliści w okresie tym, jak i poprzednim, dobroczynność ma charakter religijny.

W trzecim okresie władze państwowe stają się istotnym czynnikiem opieki społecznej. Powołują do życia organy opieki nad ubogimi i ustanawiają przepisy, według których te organy powinny działać. Ustanowione w r. 1768 komisje boni ordinis (dobrego porządku) miały m. in. za zadanie unormowanie spraw fundacji dobroczynnych po miastach, miasteczkach i wsiach. W roku 1775 wydano prawo o założeniu Komisji nad szpitalami, jako centralnego organu dla zawiadywania dobroczynnością publiczną. Nową organizację wprowadziło postanowienie Namiestnika Królewskiego z dn. 2 grudnia 1817 roku, oddające sprawy opieki społecznej w ręce Rady ogólnej dozorczej, jako organu centralnego i Rad szczególnych dozorczych

przy Komisjach wojewódzkich, jako organów lokalnych. Prawo z dnia 2 marca 1864 r. o urządzeniu gmin wiejskich, powierzając gminie wiejskiej opiekę nad ubogimi i walkę z żebractwem, uczyniło z niej organ opieki społecznej. Jeżeli jednak chodzi o gminę miejską, to zarówno wzmiankowane prawa, jak i reforma zarządu dobroczynności publicznej w roku 1870, abstrahują od niej w znaczeniu czynnika opieki społecznej. Dopiero w roku 1907 na zasadzie decyzji Rady Ministrów akcją dobroczynną w Warszawie powierzono Magistrowi, a w związku z tem w połowie listopada 1907 roku przy Magistracie m. Warszawy został utworzony Wydział dobroczynności publicznej.

W Łodzi po ewakuacji władz rosyjskich w roku 1914 Zarząd Miejski, a jednocześnie sprawy opieki społecznej przeszły do Głównego Komitetu Obywatelskiego m. Łodzi. Działalność tej instytucji została zawieszona stosownie do zarządzeń władz okupacyjnych w dn. 30 czerwca 1915 roku. Od dn. 1 lipca 1915 roku administracja miejska przeszła w ręce powołanych do życia w myśl ordynacji miejskiej głównodowodzącego na wschodzie z dn. 19 czerwca 1915 roku Magistratu i Rady Miejskiej. W dn. 15 lipca 1915 roku Magistrat m. Łodzi uchwalił utworzenie Wydziału niesienia pomocy biednym. Wymieniony wydział, noszący obecnie nazwę Wydziału Opieki Społecznej, rozciągnął rozległą opiekę nad pozostałą wskutek wydarzeń wojennych bez pracy i środków utrzymania ludnością miasta.

Działalność Wydziału Opieki Społecznej Magistratu m. Łodzi w latach 1918 — 1920, o ile pozwalają ją odtworzyć ubogie pod względem statystycznym sprawozdania wydziału, przedstawia się, jak następuje.

I. Zapomogi pieniężne.

W trzyleciu 1918 — 1920 wzorem poprzednich lat wojny Magistrat m. Łodzi udzielał uboższej ludności miasta zapomóg pieniężnych. Wypłatę tych zapomóg uskuteczniały tak zw. dzielnice zapomogowe, funkcjonujące pod egidą Wydziału Dobroczynności Publicznej (ówczesna nazwa Wydziału Opieki Społecznej).

Ogółem w trzyleciu wydano 581,798 zapomóg na sumę 2,768,452 mk. 45 fen.

Daty z poszczególnych lat wyobraża poniższe zestawienie.

R o k	Wydano zapomóg	Stosunek procentowy	Wypłacono		Stosunek procentowy	Przeciętna wysokość zapomogi		Przeciętna liczba osób, otrzymują- cych mie- siecznie zapomogi pieniężne.	Na 1000 mieszkańc. m. Łodzi korzystało z zapomóg Magistratu
			Marek	f.		Marek	f.		
1918 - 1920	581,798	100 %	2,768,452	45	100 %	4	75	16,161	40
1918	486,238	83,6 %	1,699,732	05	61,4 %	3	49	40,519	118
1919	69,101	11,9 %	649,519	90	23,5 %	9	39	5,758	13
1920	26,459	4,5 %	419,200	50	15,1 %	15	84	2,205	5

Interesujące nas trzylecie jest okresem likwidacji akcji zapomogowej. Liczby z lat, poprzedzających omawiany czasokres, są dużo wyższe. W marcu 1916 roku liczba otrzymujących zapomogi wynosiła 182,705 osób, we wrześniu 1915 roku — 153,684 osób, czyli około 40 proc. ogółu ów-

czesnych mieszkańców m. Łodzi. Wyplacone w roku rachunkowym 1915 zapomogi wynosiły 2,918,260 mk. 50 fen., podczas gdy ogólna suma wydatków za rok administracyjny 1915 czyniła 4,122,579 mk. 05 fen.

Wydawanie zapomóg zostało zupełnie skasowane z dn. 1 stycznia 1921 r. Dzielnice zapomogowe zostały przekształcone na punkty pomocy biednym chorym i rejestracji na obiady w tanich kuchniach.

Rola gminy m. Łodzi na polu akcji zapomogowej kończy się z chwilą odrodzenia państwowości polskiej. Rząd polski już w grudniu 1918 roku, w niespełna miesiąc po swem zaistnieniu, zapoczątkowuje analogiczną akcję, nadając jej szerokie rozmiary. Według dat delegacji Ministerstwa Pracy, które znajdujemy w pracy p. Mieczysława Hertza p. t. „Porównawcze zestawienie danych o ruchu ludności m. Łodzi w pierwszej połowie lat 1918 i 1919”, wyplacono w Łodzi bezrobotnym z zapomóg rządowych w czasie od grudnia 1918 roku do końca sierpnia 1919 roku olbrzymią kwotę 39,137,388 mk. 22 fen. Podjęcie przez władze rządowe akcji zapomogowej w tak znacznych rozmiarach uczyniło możliwem zaniechanie podobnej akcji przez Magistrat m. Łodzi i skoncentrowanie wysiłków gminy na właściwszym terenie, jakim jest opieka zamknięta.

Poniższa tablica wykazuje wysokość sum, wydatkowanych przez Magistrat m. Łodzi na zapomogi w poszczególnych miesiącach lat 1918, 1919 i 1920, oraz liczby osób, korzystających z owych zapomóg.

	Rok 1918				Rok 1919				Rok 1920			
	Otrzymało zapomogi pieniężne osób:	Wydatkowano:		Otrzymało zapomogi pieniężnej osób:	Wydatkowano:		Otrzymało zapomogi pieniężne osób:	Wydatkowano:				
		Mk.	f.		Mk.	f.		Mk.	f.			
styczeń	54,040	225,031	20	25,347	100,156	15	967	44,067	80			
luty	52,774	171,377	15	12,021	40,896	50	945	43,369	60			
marzec	50,957	211,325	40	6,279	39,434	55	888	40,724	80			
kwiecień	48,991	143,136	70	4,264	57,209	—	3,409	48,422	30			
maj	45,822	171,572	95	3,785	53,854	80	3,409	48,587	80			
czerwiec	38,856	127,774	40	3,173	30,103	60	3,250	36,996	40			
lipiec	39,435	130,461	60	2,801	62,243	—	2,597	29,724	80			
sierpień	34,247	126,283	45	2,591	57,903	10	2,513	28,840	80			
wrzesień	34,185	105,029	90	2,454	55,349	20	2,348	26,959	80			
październik	31,084	89,468	20	2,284	77,575	30	2,113	25,312	80			
listopad	28,278	111,254	20	2,138	48,774	30	2,063	23,736	80			
grudzień	27,589	87,016	90	2,024	46,020	40	1,957	22,456	80			

II. Kasa Pożyczkowa.

Kasa Pożyczkowa rozpoczęła swe czynności we wrześniu 1916 r. W myśl statutu udzielała pożyczek po dokładnem zbadaniu potrzeby, uczciwości i gwarancji podającego się o pożyczkę i poręczyciela.

Akcja pożyczkowa, podobnie jak zapomogowa, miała charakter tymczasowy. W okresie pookupacyjnym maleje znacznie, zupełnie zaś zostaje zlikwidowana w kwietniu 1919 roku. Przypuszczać należy, że miało tu wpływ zarówno podniesienie dobrostanu ludności miejskiej we wzmiankowanym okresie, jak i tendencja władz miejskich przejścia do form opieki zamkniętej.

W dn. 1 kwietnia 1916 roku liczba osób, które otrzymały pożyczkę wynosiła 1238; z tej liczby przypada na:

rodziny właścicieli domów	—	841
„ oficerów i urzędników	—	89
„ urzędników kolejowych	—	82
„ „ prywatnych	—	64
„ właścicieli hypotek	—	25
„ emerytów i rentjerów	—	22
„ urzędników magistratu	—	15
„ „ poczty	—	9
„ „ policyjnych	—	3
osoby różne	—	88

Powyższe zestawienie odzwierciedla pogorszenie się w czasie wojny stanu materialnego ludzi, utrzymujących się wyłącznie z kapitału, oraz urzędników.

W roku 1918 udzielono 6.596 pożyczek na sumę ogólną 182,949 mk. W ciągu wymienionego roku akcja pożyczkowa słabnie: w styczniu wydano 805 pożyczek, w sierpniu — 697, w listopadzie — 29. Przeciętna wysokość pożyczki wynosiła w 1918 roku 28 mk. 73 fen.

W roku 1919 udzielono 13 pożyczek na sumę ogólną 938 mk.; przeciętna wysokość pożyczki wynosiła w tym roku 72 mk. 15 fen., czyli przewyższała z górą dwukrotnie przeciętną wysokość pożyczki z roku poprzedniego.

Daty statystyczne Wydziału Opieki Społecznej nie zawierają niestety interesujących wiadomości o zawodzie osób, którym w omawianym czasokresie udzielono pożyczek.

III. Kuratorjum nad rodzinami rezerwistów.

Powołane do życia z chwilą wybuchu wojny Kuratorjum nad rodzinami rezerwistów egzystowało do połowy roku 1919. Wymieniona instytucja w myśl rosyjskiego prawa z dn. 23 lipca 1912 roku wypłacała z dostarczanych jej przez miasto środków zapomogi rodzinom rezerwistów rosyjskich.

W roku 1918 udzielono 302,357 zapomóg na sumę ogólną 3,717,759 mk.

Daty z poszczególnych miesięcy znajdujemy w poniższej tablicy.

Miesiąc	Wypłacono osobom	Sumy wypłacone		jedna osoba otrzymywała miesięcznie przeciętnie		W tym samym czasie utrzymanie 1 osoby w przytułku dla żebraków kosztowało.	
		Mk.	f.	Mk.	f.	Mk.	f.
styczeń	29,418	321,664	50	10	93	46	83
luty	30,260	366,951	50	12	12	51	78
marzec	30,330	352,525	—	11	62	68	52
kwiecień	30,273	350,433	—	11	57	110	95
maj	29,330	341,495	—	11	64	57	51
czerwiec	27,717	327,515	—	11	81	59	62
lipiec	27,294	315,605	—	11	56	50	05
sierpień	25,607	292,005	—	11	40	92	74
wrzesień	24,240	277,335	—	11	44	99	56
październik	22,184	266,365	—	12	—	125	43
listopad	4,264	247,000	—	57	92	149	—
gru dzień	21,434	258,865	—	12	07	206	90

Na zapomogi dla rodzin rezerwistów wydatkowano w roku 1918 przeciętnie 309,813 mk. miesięcznie; pobierało je średnio 25,196 osób. Największą liczbę osób, pobierających omawiane zapomogi, wykazuje marzec, mianowicie 30,336, co czyni przeszło 8 proc. ogółu ludności m. Łodzi. Średnia wysokość miesięcznej zapomogi wynosiła 12 mk. 29 fen. W tym samym czasie koszty utrzymania jednej osoby w miejskim przytułku dla żebraków wynosiły przeciętnie 93 mk. 24 fen. miesięcznie. Zapomogi nie wystarczały zatem na najskromniejsze nawet utrzymanie.

W roku 1919 wydano ogółem 54,239 zapomóg na sumę 1,098,490 mk., w poszczególnych zaś miesiącach:

Miesiąc	Wypłacono osobom	Sumy wypłacone		Jedna osoba otrzymywała miesięcznie przeciętnie		W tym samym czasie utrzymanie 1 osoby w przyt. dla żebr. kosztów.	
		Mk	f.	Mk.	f	Mk.	f
styczeń	21,137	730,120	—	34	49	287	23
luty	11,953	151,690	—	12	69	217	46
marzec	9,485	114,400	—	12	06	220	76
kwiecień	7,600	91,920	—	12	09	255	14
maj	4,064	10,360	—	2	54	225	84

Z zapomóg korzystało w roku 1919 przeciętnie 10,847 osób, najwięcej w styczniu — 21,137, najmniej w maju — 4,064: Przeciętna wysokość zapomogi wynosiła w owym roku 20 mk. 25 fen., podczas gdy koszty utrzymania jednej osoby we wspomnianym już miejscu przytułku dla żebraków wynosiły w tym samym czasie przeciętnie 241 mk. 28 fen. miesięcznie. Zapomogi, o których mowa, nie wystarczały tedy na trzy dni najskromniejszego utrzymania.

Jeżeli jednak chodzi o wcześniejsze lata wojny, to sukurs pieniężny przez Kuratorjum okazywany jest dość znaczny. Wykazują to daty z lat 1914, 1915 i 1916, według których Kuratorjum wypłacało 14,000 rodzinom rezerwistów przeciętnie 190,000 rubli miesięcznie, czyli jednej rodzinie przeszło 13 rubli.

IV. Przytułek dla żebraków.

Przytułek dla żebraków został otwarty w grudniu 1915 roku. Żebraków dostarczały władze policyjne. Po odwszeniu poddawano każdego żebraka oględzinom lekarskim i na zasadzie stanu zdrowia kwalifikowano do pracy (rąbanie drzewa, wyrób pantofli, reparacja obuwia i t. p.), bądź też uznawano za niezdolnego do pracy.

W dn. 31 marca 1916 roku było w przytułku 261 osób (171 chrześcijan i 90 żydów). Koszt utrzymania żebraka wynosił mniej więcej 35 fenigów dziennie.

W trzyleciu 1918—1920 interesujące nas daty przedstawiają się następująco:

Miesiąc	1 9 1 8					1 9 1 9					1 9 2 0				
	Liczba osób, które- mi Przytułek opie- kował się	Sumy wydatko- wane		Koszta utrzyma- nia jednej osoby przeciętnie w mark. bez fen.	Liczba osób, które- mi Przytułek opie- kował się	Sumy wydatko- wane		Koszta utrzy- mania jednej osoby prze- ciennie w mark. bez fen.	Liczba osób, które- mi Przytułek opie- kował się	Sumy wydatko- wane		Koszta utrzy- mania jednej osoby prze- ciennie w mark. bez fen.			
		mk.	f.			mk.	f.			mk.	f.				
Styczeń	226	10.588	71	46	66	18.957	64	287	124	23.872	79	192			
Luty	215	11.134	35	51	62	13.482	95	27	112	34.110	58	304			
Marzec	204	13.978	96	68	55	12.142	—	220	110	32.140	53	352			
Kwiecień	97	10.762	56	110	57	14.543	42	255	100	42.167	68	421			
Maj	188	10.812	28	57	53	12.647	53	225							
Czerwiec	170	10.136	96	59	43	13.729	07	259	95	68.823	19	724			
Lipiec	237	11.863	62	50	48	12.200	53	285	104	71.830	29	690			
Sierpień	110	10.202	59	92	44	12.377	50	257	102	73.526	19	720			
Wrzesień	159	15.830	12	99	84	11.673	53	138	95	80.153	35	843			
Październik	128	16.056	33	125	75	14.338	04	191	101	95.024	48	949			
Listopad	89	13.261	43	149	92	13.607	35	147	95	109.934	77	1157			
Grudzień	81	16.758	96	206	121	16.665	26	137	102	179.456	04	1759			

Przeciętna miesięczna frekwencja wynosi: w roku 1918 — 158 osób, w roku 1919 — 67. Obserwujemy szczególne zmniejszenie się frekwencji w przytułku od listopada 1918 roku, czyli od zniesienia rządów okupacyjnych. Odegrały tu rolę przypuszczalnie dwa czynniki: zmniejszenie się liczby żebraków wogóle i mniej intensywne, aniżeli dotychczas, ich ściganie.

Koszty utrzymania żebraka wynosiły w roku 1918 przeciętnie około 3-ch marek dziennie, w roku 1919 — około siedmiu marek.

Ogółem wydatkowano na utrzymanie Przytułku dla żebraków w trzyleciu 1918—1920 1.135.796 mk. 56 fen., w poszczególnych zaś latach:

1918 — 151.381 mk. 87 fen.

1919 — 166.374 „ 80 „

1920 — 818.039 „ 89 „

Znaczny wzrost wydatków w roku 1920 pozostaje w związku z przekształceniem Przytułku na Miejski Dom dla chronicznych chorych: wydatkowane sumy, prócz kosztów wyżywienia, obejmują również koszty opieki.

V. Kuchnie djetetyczne dla chorych.

Kuchnie djetetyczne dla chorych, chrześcijańska i żydowska, wydały w trzyleciu 1918 — 1920 ogółem 1.325.560 obiadów.

Z tej liczby

w roku 1918 — 430.744

„ „ 1919 — 740.078

„ „ 1920 — 155.738

Kuchnia djetetyczna dla chorych chrześcijan wydała w roku 1918 — 262.844 obiady, w roku 1919 — 540.093.

Kuchnia djetetyczna dla chorych żydów wydała w roku 1918 — 167.900 obiadów, w roku 1919 — 199.985.

W r. 1918 Wydz. Opieki Społ. wydawał przeciętnie 1.180 obiadów djetetycznych dziennie, w tem chrześcijanom — 720, żydom — 460; w roku 1919 — 2.027, w tem chrześcijanom — 1.479, żydom — 548; w roku 1920 — 426.

VI. Komitet Zagonków.

Komitet Zagonków funkcjonuje przy Magistracie m. Łodzi od dnia 1 listopada 1915 roku.

Zagonki są wydierżawiane biednej ludności za b. niewielką opłatą. Kartofle do sadzenia pożyczają się dzierżawcom; zwracane są przez nich na jesieni. Zagonek poza obrębem miasta obejmuje przestrzeń 30 przętów kw., w mieście — 10.

Liczba wydierżawionych zagonków wynosiła

w roku 1918	— 4.601
„ „ 1919	— 4.123
„ „ 1920	— 3.264

Przestrzeń ogólna wydierżawionych zagonków wynosiła

w roku 1918	— 443 morgi
„ „ 1919	— 351 „
„ „ 1920	— 320 „

Z dn. 1 stycznia 1921 r. Komitet Zagonków został przekazany związkom zawodowym.

VII. Fabryka taniego obuwia.

Fabryka taniego obuwia wyprodukowała w roku 1918 4.964 pary trepów, 400 par obuwia dla inteligencji, 857 podeszew do trepów, 102 bambosze i 210 podeszew do bamboszy.

W roku 1919 fabryka taniego obuwia została zlikwidowana.

VIII. Oddział Kobiet niesienia pomocy biednym chorym chrześcijanom.

Oddział Kobiet n. p. b. chorym chrześcijanom został zorganizowany we wrześniu 1915 roku na wzór analogicznej instytucji, jaka poprzednio istniała przy Komitecie Obywatelskim. Zadaniem oddziału było dostarczanie pomocy lekarskiej, wzgl. umieszczanie chorych w szpitalu, oraz udzielanie osłabionym środków żywności, jeżeli takowe zostają zaordynowane przez lekarza. Ponadto wydawano chorym w miarę możliwości węgiel, bieliznę, sienniki, słomę i chustki; kontrolerki oddziału zajmowały się w razie potrzeby pielęgnacją chorych.

W okresie okupacji oddział wykazał wszechstronną i owocną działalność. Dany za czas od 7 września 1915 roku do 31 marca 1916 roku wykazują udzielenie przez oddział pomocy 68.898 osobom. Wynika z tego, że z pomocy oddziału we wzmiankowanym okresie korzystało przeciętnie 9.985 osób miesięcznie. W tym czasie rozdzielono:

Nazwa artykułu	Ilość
Kaszy	127.483 f.
mąki	52 „
cukru	30.763 „
soli	28.890 „
tłuszczów	75 „
buljonu	23.167 „
mydła	8.290 „
„Maggi“	362 „
ryżu	103 „
sody	6.267 „
grubej kaszy	4.822 „
węgla	23.425 „

Oddział zajmował się też umieszczaniem dzieci na wsi i w przytułkach. W ten sposób zaopiekowano się ogółem tysiącem dzieci w wieku od 2 do 18 lat. W grudniu 1915 roku utworzono również pięć miejsc rozdawnictwa skondensowanego mleka dla słabych dzieci w wieku od 18 miesięcy do 4 lat. Mleko to zostało ofiarowane gminie m. Łodzi przez Komitet Ratunkowy ze Szwajcarii. Wydatki do dn. 31 marca 1916 r. wynosiły 127.253 mk. 85 fen. Przeciętnie więc wydatkowano miesięcznie wogóle 18.179 mk. 05 fen., a na jedną osobę — 1 mk. 82 fen.

W roku 1918 z pomocy oddziału korzystało przeciętnie 2.791 osób miesięcznie. Konstatujemy więc zmniejszenie się rozmiarów działalności oddziału w stosunku do poprzednio omawianego czasokresu. W roku 1919 akcja oddziału zwięża się dalej; w roku tym oddział udziela pomocy średnio 1919 osobom miesięcznie.

Wydatki oddziału wynosiły w roku 1918 — 227.853 mk. 77 fen., w roku 1919 — 434.399 mk. 91 fen. Na jedną osobę wydatkowano miesięcznie przeciętnie: w roku 1918 — około 7 mk., w roku 1919 — około 32 mk.

Dat z roku 1920 nie przytaczamy w braku dokładniejszych relacji Wydziału Opieki Społecznej o działalności Oddziału Kobiet n. p. b. chorym chrześcijanom w wymienionym roku.

IX. Oddział Kobiet niesienia pomocy biednym chorym żydom.

Oddział Kobiet niesienia pomocy biednym chorym żydom rozpoczął czynności w połowie października 1915 roku. Organizacja i czynności jego są analogiczne z temiż omawianego wyżej chrześcijańskiego oddziału kobiet.

W dn. 1 kwietnia 1916 roku liczba chorych, którym udzielono pomocy, wynosiła 58.452. Miesięcznie z pomocy oddziału korzystało przeciętnie 10.826 osób.

Do tego czasu rozdano:

Nazwa artykuły	Ilość
kaszy	43.584 f.
cukru	6.290 "
soli	4.805 "
masła	5.057 "
mydła	3.619 "
herbaty	1.306 "
sody	149 "
węgla	9.360 "

Wydatki do dn. 1 kwietnia 1916 roku wynosiły 51.516 mk. 21 fen., przeciętnie więc miesięcznie wydatkowano wogóle 9,366 mk. 58 f., a na jedną osobę — 88 fen.

Przechodzimy do interesującego nas trzylecia 1918—1920.

W roku 1918 z pomocy oddziału korzystały przeciętnie 932 osoby miesięcznie, w roku 1919 — 180.

Wydatkowano w roku 1918 ogółem 133.227 mk. 61 fen., przeciętnie miesięcznie — 11.102 mk. 30 fen., na jedną osobę miesięcznie — 12 mk.; w roku 1919 ogółem — 203.742 mk. 38 fen., przeciętnie miesięcznie — 16.978 mk., na jedną osobę miesięcznie — 84 mk.

Szczegółowych dat z roku 1920 nie posiadamy.

Tabelaryczne zestawienie dat z poszczególnych miesięcy lat 1918 i 1919.

	1 9 1 8										1 9 1 9									
	Udzielono pomocy			W Y D A T K O W A N O							Udzielono pomocy			W Y D A T K O W A N O						
				Oddz. n. p. b. chrześcijan		Oddz. n. p. b. żydom		RAZEM						Oddz. n. p. b. chrześcijan		Oddz. n. p. b. żydom		RAZEM		
	chrz.	żydom	razem	mk.	f.	mk.	f.	mk.	f.	mk.	f.	chrz.	żydom	razem	mk.	f.	mk.	f.	mk.	f.
Styczeń . .																				
Luty . . .	4498	1208	5701	16541	31	9609	77	26151	08	1123	196	1319	48325	15	17725	50	66050	65		
Marzec . .	4498	1235	5728	19817	01	10079	32	29896	33	1232	206	1438	41279	72	11205	82	52485	54		
Kwiecień . .	4449	1515	5964	9866	13	11282	22	20948	35	1156	175	1331	25073	21	19104	69	44177	90		
Maj . . .	3434	1158	4592	14434	45	9932	77	24367	22	1307	189	1497	26910	08	15006	99	41917	07		
Czerwiec .	3000	1170	4170	15333	40	16485	55	31818	95	1237	127	1364	25047	80	167-6	73	41794	53		
L piec . . .	2600	1073	3773	15335	45	10517	62	25853	07	1241	207	1448	46957	58	27854	84	74812	42		
S erpień . .	2688	1078	3766	23571	80	11086	05	34657	85	1363	198	1561	40846	88	16986	94	57833	82		
Wrzesień .	829	964	1793	30089	39	10091	77	40181	16	1113	196	1309	35080	37	15645	62	50725	99		
Październik .	817	250	1067	15332	80	13242	29	28575	09	1154	191	1345	31658	44	13460	41	45118	85		
Listopad . .	788	209	997	16508	03	8517	05	25025	08	864	123	987	53492	36	17633	39	71125	75		
Grudzień . .	900	185	1085	34682	69	15439	00	50121	69	772	112	884	45052	32	19955	08	65007	40		

X. Pogrzeby na koszt miasta.

W roku 1920 na koszt Magistratu pochowano w Łodzi 2,327 osób. Liczba zmarłych w Łodzi wynosiła w roku 1920 — 9,577, kosztem więc gminy pochowano 26,3 proc. ogółu zmarłych.

Oto daty z poszczególnych miesięcy 1920 roku:

Miesiąc	Pochowano na koszt miasta			Liczba zmarłych wogółe	Odsetek pochowanych na koszt gminy.
	OGÓLEM	Chrześcijan	Żydów		
styczeń	494	347	147	1402	35,2%
luty	328	208	125	947	34,6 "
marzec	325	190	135	867	37,4 "
kwiecień	198	148	50	655	30,2 "
maj	165	b r a k d a t		622	26,3 "
czerwiec	174	"	"	692	25,1 "
lipiec	148	114	34	855	17,3 "
sierpień	172	129	43	880	19,5 "
wrzesień	139	104	35	697	19,9 "
październik	119	84	35	647	16,8 "
listopad	130	92	38	654	19,9 "
grudzień	135	79	56	659	20,4 "

XI. Uwagi końcowe.

Powyższe rozdziały niniejszego artykułu nie wyczerpują całości działalności gminy m. Łodzi na polu opieki społecznej w trzyleciu 1918—1920. Dla braku szczegółowych dat zmuszeni byliśmy pominąć ważne nieraz gałęzie interesującej nas działalności naszego samorządu. Tak więc nie dałiśmy obrazu działalności Miejskiego Pogotowia Opiekuńczego, Przystułku dla dzieci, Żłobka dla niemowląt, nie zobrazowaliśmy pomocy, jaką gmina okazała instytucjom dobroczynnym. Ale już na podstawie tego materiału, jaki w niniejszym artykule jest zawarty, wypada stwierdzić, że na polu opieki społecznej gmina m. Łodzi rozwinęła wszechstronną działalność. Nasuwa się pytanie, czy pomoc była okazywana w dostatecznej mierze. Zapewne nie zawsze. Ale jest rzeczą ważną, że pomoc okazywano, że pomoc ogarniała wszystkie dziedziny istotnych potrzeb. Z drugiej zaś strony podkreślić należy, że gmina robiła, co mogła. Dowodzi tego znakomita wysokość pozycji wydatków na opiekę w budżetach m. Łodzi za interesujące nas lata. W budżecie za rok budżetowy 1917/18 preliminowane wydatki Wydziału Opieki Społecznej wynoszą 13,274,300 mk., podczas gdy ogólna wysokość preliminowanych wydatków wszystkich trzynastu wydziałów Magistratu nie dosięga 30,000,000.— mk. Preliminarz wydatków Wydz. Opieki Społecznej (łącznie z Komitetem Tanich Kuchen) w budżecie m. Łodzi za rok budżetowy 1918-19 wynosi przeszło 12 milionów mk. na niespełna 34 miliony ogólnej wysokości budżetu. W budżecie za rok budżetowy 1919-20 preliminarz wydatków Wydz. Opieki Społecznej wynosi około 10 milionów mk., podczas gdy ogólna wysokość budżetu przewyższa sumę 77 milionów mk. Chodzi tu już o okres pookupacyjny, dla którego charakterystyczne jest zmniejszenie się rozmiarów działalności gminy na terenie akcji opieki społecznej. Zjawisko to obserwowaliśmy, przypatrując się działalności poszczególnych pododdziałów Wydziału Opieki Społecznej. Wyjaśniliśmy w pewnym specjalnym wypadku przyczynę tego zjawiska,

mianowicie zainauguowanie akcji opieki społecznej na szeroką skalę przez inny, potężniejszy czynnik tej opieki, a tym czynnikiem jest odrodzona państwowość polska. Wzmiankowaną przyczynę należy uogólnić, stosując ją i do innych zaobserwowanych wypadków zlikwidowania względnie zmniejszenia rozmiarów gminnej akcji opiekuńczej.

Dział sprawozdawczy.

Z obrad Rady Miejskiej.

Protokół

62 (III sesji), w 2-im terminie, zg. z § 31 D. o S. M., posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dnia 1 grudnia 1921 r.

Komplet radnych: 58. Komplet członków Magistratu: 9. Obecnych radnych: 28. Obecnych członków Magistratu: 8.

Posiedzenie otworzył o g. 8 m. 5 wiecz. zastępca przewodniczącego Rady Miejskiej r. S. Rapalski w obecności 36 członków Rady, zaprosiwszy do stołu przewodniczącego r. sekretarza F. Wóiciaka, oraz sekretarza Prezydium, p. P. Rundo, do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Oświadczenie przewodniczącego, iż z powodu niedojścia do skutku posiedzenia w pierwszym terminie, wyznaczonego na godz. 6-tą, posiedzenie obecne, jako w drugim terminie, jest prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

1. Zawiadomienie radnych: Badiana, Bednarka, Bińkowski, Kenigsberga, Kotkowskiego, Kropfa, Pudlarza, Remiszewskiego, Rozenblatt, Uty, Włodarskiego, i Zyngerowej, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu w dniu dzisiejszym.

Wybrano:

1. do Komisji dla opracowanie projektu otwarcia Politechniki w Łodzi:

członków Rady Miejskiej: M. Braudego, D. Kluszyńską, S. Kopońskiego, G. Praszkiara, i R. Stupnickiego;

2. do Komisji dla spraw podatku przemysłowego na Powiat Łódzki, na miejsce obywateli Jana Hanemana i Stanisława Kelnera, nie posiadających wymaganych kwalifikacji, (w związku z odezwą właściwego urzędu)—

na zastępców członków:

obywateli Michała Glazera, zamieszkałego przy ul. Zielonej № 5, oraz Wilhelma Scheppego, zamieszkałego przy ul. Rzgowskiej № 10;

3. do Komisji apelacyjnej dla spraw rozkładu pożyczek miejskich—

rr. M. Helmana i B. Kotkowskiego (powtórnie) oraz r. E. Hilszera;

4. do Wojewódzkiej Komisji dla badania cen i zysków (w związku z właściwą odezwą Województwa z dnia 30 listopada 1921 r.)—

na członków: wiceprezydenta R. Stupnickiego oraz przemysłowca Oskara Kona, zamieszkałego przy ul. Targowej № , na zastępców: ławnika Władysława Wilczyńskiego oraz kupca Adolfa Fuksa, zamieszkałego przy ul. Pomorskiej № 19;

(przez aklamację).

Uchwalono:

I. W sprawie ustalenia wysokości mnożnika na miesiąc listopad i narazie grudzień w związku z § 1 działu III Przepisów o uposażeniu pracowników miejskich m. Łodzi:

Rada Miejska, przychyłając się do wniosku Magistratu № 1433 z dnia 1 grudnia 1921 r., postanawia:

1. wobec tego, że według orzeczenia Komisji Miejskiej dla badania kosztów utrzymania w Łodzi przy Wojewódzkim Urzędzie Zdrowia drożyzna w miesiącu listopadzie 1921 roku wzrosła o 36, 32°/₁₀, ustalić — w związku z ostatnim ustępem § 1 działu III Przepisów o uposażeniu pracowników miejskich m. Łodzi—wysokość mnożnika na miesiąc listopad i narazie na miesiąc grudzień 1921 r. na 2031;

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

II. W sprawie przemianowania aliey Ładwiki:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 1363 z dnia 8 listopada 1921 r., postanawia:

1. w związku z trzecią rocznicą rozbrojenia Niemców w Łodzi, a zarazem utworzenia z byłych peowiaków, pilsudczyków oraz dowborczyków 28 pułku Strzelców Kaniowskich, — przemianować ulicę Luizy (przezwaną ul. Ludwika) na ulicę 28-go Pułku Strzelców Kaniowskich;

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

III. W sprawie uzyskania kredytu na budowę gmachów szkolnych, kolonii mieszkalnej dla pracowników miejskich oraz na przebudowę Gazowni Miejskiej:

Uznając wniosek Magistratu № 1159 z dnia 30 września 1921 roku za niedostatecznie opracowany i jako taki, nie nadający się do obrad, przekazać sprawę Magistratowi dla powtórnego ściślejzego opracowania.

IV. W sprawie przejścia przez miasto służby weterynaryjnej, sprawowanej dotychczas przez Komisarjat Rządu na m. Łódź:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 1137 z dnia 27 września 1921 r., postanawia:

1. przejąć państwową służbę weterynaryjną, sprawowaną dotychczas przez Komisarjat Rządu na m. Łódź;

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały, względnie przedłożenia w czasie właściwym odpowiednich statutów podatkowych.

V. W sprawie zawarcia kontraktu na wieczysto — czynszową dzierżawę nieruchomości № 1411 (rej. hip. № 460) położonej w m. Łodzi:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 898 z dnia 2 sierpnia 1921 r., postanawia:

1. zawrzeć z Abramem i Łają małż. Lewin kontrakt na wieczysto — czynszową dzierżawę nieruchomości

№ 1411 (rej. hip. № 469), położonej w m. Łodzi;

2. określić wysokość czynszu dzierżawnego na mk. 1.250.—rocznie.

3. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

V. W sprawie połączenia Wydziałów Gospodarczego i Plantacyj Miejskich:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 1364 z dnia 25 października 1921 r., postanawia:

1. skasować z dniem 1 stycznia 1922 r., Wydział Plantacyj Miejskich, jako samodzielny, i uznać go za oddział Wydziału Gospodarczego;

2. dwie istniejące przy tych wydziałach delegacje połączyć w jedną całość, pozostawiając natomiast przy Oddziale Plantacyj Miejskich sekcję, mającą za zadanie opracowywanie, wspólnie z zarządzającym plantacji, projektów nowych robót oraz rozpatrywanie wykonania tychże ze strony technicznej;

3. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

VII. W sprawie otwarcia przytulku przedpołogowego dla biednych:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 135 z dnia 16 listopada 1921 r., postanawia:

1. uznać zasadniczo otwarcie wzmiankowanego przytulku za wskazane;

2. wezwać Magistrat do przedstawienia budżetu tej instytucji przed dniem 1 stycznia 1922 r.

VIII. W sprawie otwarcia przytulku dla dzieci:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 1374 z dnia 15 listopada 1921 r., postanawia:

1. uznać zasadniczo otwarcie wzmiankowanego przytulku za wskazane;

2. wezwać Magistrat do przedstawienia budżetu tej instytucji przed dniem 1 stycznia 1922 r.

IX. W sprawie stałego subsydjum dla Kasy im. Mianowskiego:

A. Uznając, że Kasa im. Mianowskiego, jako najwyższa instytucja w Polsce, reprezentująca ruch naukowy i umysłowy kraju, zasługuje w zupełności na wydatną pomoc finansową również ze strony zarządów miast,— Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu № 1332 z dnia 2 listopada 1921 r., postanawia:

1. przyznać wzmiankowanej instytucji, począwszy od roku 1922-go, po mk. 200.000.— rocznie, tytułem stałego subsydjum z funduszków miejskich;

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

B. Następujący wniosek członka Rady Miejskiej Rzewskiego:

„Rada Miejska wzywa Magistrat o zwrócenie się do Zarządu Związku Miast w przedmiocie opodatkowania miast Rzeczypospolitej na rzecz Kasy proporcjonalnie do ilości mieszkańców.“

Wobec wyczerpania porządku dziennego przewodniczący o godzinie 10 min. 5 wieczór zamyka posiedzenie.

Przewodniczący:

(—) S. Rapalski.

Prowadzący protokół: (—) P. Rundo.

Protokół.

68 (III sesji), w 2-gim terminie, zg. z §

31 D. o S. M., posiedzenia R. M.

Łódź, dn. 6 grudnia 1921 r.

Komplet radnych: 58. Komplet członków Magistratu: 9. Obecnych radnych: 36. Obecnych członków Magistratu: 8.

Posiedzenie otworzył o godz. 8 wiecz. zastępca przewodniczącego Rady Miejskiej, r. St. Rapalski, w obecności 44 członków Rady, zaprosiwszy do stołu prezydjalnego r. sekretarza F. Wójcika oraz sekretarza Prezydium, p. P. Rundo, do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Oświadczenie przewodniczącego, iż z powodu niedojścia do skutku posiedzenia w pierwszym terminie, wyznaczonego na godz. 6-tą, posiedzenie obecne, jako w drugim terminie, jest prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

2. Zawiadomienia radnych: Danielewicza, Kozaneckiej, Pudlarza, Rosenblatta, Stupnickiego, Włodarkowej, Zyngerowej, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu w dniu dzisiejszym.

3. Uchwałę Magistratu № 1373 z dn. 15 listopada r. b. treści następującej:

Po odczytaniu uchwały Rady Miejskiej № B IV z dn. 8. listopada 1921 r. w sprawie opieszalego wykonywania przez Wydział Budownictwa napraw w lokalach miejskich szkół powszechnych postanowiono polecić pp. ławnikowi L. Arndtowi, ławnikowi J. Klimaszewskiemu oraz naczelnikowi budownictwa miejskiego inż. E. Szenfeldowi przedstawienie Magistratowi m. Łodzi konkretnego wniosku w sprawie reorganizowania Wydz. Budownictwa w ogólności, a Sekcji Budowlanej, wykonywującej wszelkiej remonty pomieszczeń instytucji miejskich, w szczególności: wybrana przez Magistrat Komisja 3-ch ma prawo kooptowania inżynierów-fachowców.

4. Odezwę Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie, Oddz. Łódzko-Kaliskiego, w sprawie gospodarki Elekrowni Łódzkiej.

5. Odezwę Ministra Skarbu № 21155/D. B. z dn. 16 listopada 1921 r.

6. Odpowiedzi Zarządu Gazowni Miejskich oraz Elekrowni Łódzkiej w sprawie pobierania od konsumentów kaucyj wzgl. zaliczek na poczet konsumpcji (p. post. w tej sprawie).

7. Odezwy Województwa Łódzkiego w sprawie: a) potwierdzenie rachunków dostawców urzędów przez gminy, b) rejestracji mienia wywiezionego do Rosji lub na Ukrainę, c) biblioteki Min. Spraw Zagranicznych, d) wydawania tymczasowych dowodów osobistych, e) kosztów rejestracji bezterminowo urlopowanych, f) pobierania komunalnych opłat kancelaryjnych w znaczkach, g) podejmowania z poczt pieniędzy za sfalszowanymi poświadczeniami gmin i magistratów.

8. Odpowiedź Magistratu na krótkie zapytanie r. Helmana w sprawie układania przez

Magistrat mostków przed nieruchomościami na rachunek właścicieli tychże.

W y b r a n o .

na członka Magistratu, na czas trwania kadencji Rady Miejskiej w obecnym składzie,

obywatela Władysława Gackiego
(przez akklamację.)

(Chwalono:

I. W sprawie kadejczy wzgl. zaliczek pobieranych przez Gazownię i Elektrownię Miejską—

następujące wnioski r. Mincberga.

1) Rada Miejska wzywa Magistrat o zobowiązanie Gazowni Miejskiej do podania do publicznej wiadomości, iż konsumenci, zalegający w opłacie rachunków i nie pokrywający tychże w pewnym ściśle określonym terminie, zobowiązani będą do uiszczenia specjalnych zaliczek na poczet konsumpcji;

2) Rada Miejska wzywa Magistrat o zwrócenie się do Elektrowni Łódzkiej w przedmiocie przyjmowania papierów wartościowych tytułem kaucji bez —zględu na wysokość opłaty, przypadającej do uiszczenia.

II. W sprawie interpelacji r. Remiszewskiego i tow. o prowadzeniu robót przy budowie gmachu szkolnego przy ul. Zagajnikowej, treści następującej:

W maju roku 1920 została rozpoczęta budowa szkoły przy ul. Zagajnikowej do dnia dzisiejszego jednak gmach nie został pokryty dachem, co ze względu na porę roku grozi zniszczeniem konstrukcjom wewnętrznym. Jeżeli w tym temple roboty będą prowadzone i nadal, to budynek nie będzie oddany do użytku nawet na jesieni roku przyszłego.

Zaniepokojeni takim powolnym postępowaniem budowy, zwracamy się do Magistratu z zapytaniem jakie są przyczyny takiego stanu rzeczy i co Magistrat zamierza przedsięwziąć, aby w przyszłym roku szkolnym gmach oddany został według przeznaczenia.

Po wysłuchaniu odpowiedzi Magistratu i, przeprowadzeniu wyczerpującej dyskusji:

1) następujący wniosek r. Remiszewskiego:

Rada Miejska nie przyjmuje do wiadomości odpowiedzi Magistratu na interpelację r. Remiszewskiego i tow., postanawiając jednocześnie przekazać wyjaśnienie powodów nieudolnej gospodarki Wydz. Budownictwa, a w szczególności sprawy prowadzenia budowy gmachu przy ul. Zagajnikowej oraz ewent. pociągnięcia winnych do odpowiedzialności — k-sji dla zbadania działalności Oddz. Brukarskiego, powiększając skład tejże o 2-ch członków, a mianowicie rr. G. Praszkiara i B. Korkowskiego.

Właściwe sprawozdanie winno być przedłożone Radzie Miejskiej w terminie najdalej miesięcznym.

2) wezwać Magistrat do przekazania Wydz. Budownictwa dla zaopiniowania ewentualnego uwzględnienia następujący wniosek r. Remiszewskiego.

„Gmach szkolny przy ul. Zagajnikowej obliczony jest na 28 klas, t. j. mniej więcej na 1100 dzieci, natomiast sala gimnastyczna projektowana jest w w rozmiarach 16 x 10 metrów.

Wobec tego, że sala o podanych rozmiarach pomieścić może najwyżej 400 uczniów, prosimy o odpowiednią jej rozbudowę, zwłaszcza, że pomieszczenie to służyć będzie jednocześnie za salę rekreacyjną, oraz na najróżnorodniejsze uroczystości okolicznościowe.

III. W sprawie zredakowania mnożnika na mies. gradzieli, w związku z orzeczeniem K-sji miejscowej dla badania wzrostu kosztów utrzymania w Łodzi przy Wojewódzkim Urzędzie Zdrowia:

odrzuć nagłość sprawy.

Ze względu na spóźnioną porę przewodniczący o godz. 10 min. 40 wiecz. zamyka posiedzenia.

Przewodniczący; (—) St. Rapalski.
Prowadzący protokół: (—) P. Runda

Sprawozdanie z działalności Urzędu Stanu Cywilnego za miesiąc październik r. b.

Działalność Urzędu Stanu Cywilnego w miesiącu październiku 1921 r. przedstawia się jak następuje:

Termin:	do 8 dn		do 1 r		do 5 l.		do 10 l.		do 15 l.		do 20 l		powyżej 20 lat.	
	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.		
Płeć:	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.
Baptystów			2	1					1	1				
Żydów	14	1	68	57	10	18	27	45	15	18	5	4	2	3

Ogółem urodzeń: baptystów 5.
żydów 287.

Uwaga: Na ogólną liczbę dzieci zarejestrowanych w terminie 8 dniowym, (Art. 95 K. C.), było 3 dzieci martwo urodzonych płci męskiej.

W miesiącu sprawozdawczym wciągnięto do tutejszych rejestrów zgonów: 202 zgony żydów i 3 baptystów, w tym 40 -- dzieci w wieku do 1 roku. Sporządzono 76 aktów ślubu, w tem 4 -- baptystów, przy czem zalegalizowano związki małżeńskie zawarte według rytuału mojżeszowego przed kilku lub kilkunastu laty. (patrz tabl. II).

Tablica II.

Zgłoszenia ślubów.

W dniu dokon. obrzędu religijn.	na 2 dzień do roku		do 5 l.		do 10 l.		do 15 l.		do 20 l.		powyżej 20 lat.
	na 2 dzień	do roku	do 5 l.	do 10 l.	do 15 l.	do 20 l.	do 20 l.	do 20 lat.			
2	3	56	6	5	2	2					

Uprawniono 19 dzieci, przez wnie szenie ich do akt małżeństwa, wskutek czego zabezpieczono im majątek i prawa dzieci ślubnych.

W myśl paragrafu 54 K. C. sporządzono 57 aktów znania. Poświadczono 83 zapowiedzi ślubu. Wydano z archiwum wyciągów:

pełnych 337
skrótów 789
do celów szkolnych 35
Ogółem 1161

Przesłano do 207 miejskich i wiejskich gmin politycznych wykazy z zaimtrykulowanych urodzeń, ślubów i zgonów, celem poczynienia odpowiednich wzmianek w księgach stałej ludności, wypełniono 2 kwestjony narzuzy sądowych, oraz załatwiono korespondencję z gminami politycznymi i władzami w 96 sprawach.

Kasa w miesiącu sprawozdawczym wykazuje wpływów:
Mk. 334.100.--

przy czem przy wylegitymowaniu się z pobierania zapomóg z miejskich instytucji Opieki Społecznej, zwolniono z opłat 8 osób.

Celem pokrycia wzrastających wyciąg kosztów administracyjnych, Urząd wystosował do Magistratu wniosek, o podwyższenie opłat kancelaryjnych, za świadczenia Urzędu, a mianowicie:

- za rejestrację urodzenia Mk. 300.--
- " " zgonu " 200.--
- " " ślubu " 400.--
- " akt znania " 900.--
- " pełny wyciąg urodzenia i zgonu " 400.--
- " pełny wyciąg ślubu " 500.--
- " skrót " 200.--
- " " do celów szkolnych " 50.--
- " poświadczenie zapowiedzi ślubu " 200.--
- " udzielenie informacji wymagających poszukiwań archiwaln. " 150.--
- " przekład " 500.--
- " wydanie zaświadczenia o złożeniu dokumentów ślubnych " 200.--

Z Rady Patronackiej.

Protokół

posiedzenia Rady Patronackiej, odbytego w dniu 25 października pod przewodnictwem p. Doroty Kluszyńskiej w obecności reprezentantów następujących instytucji:

T-wa Weteranów i Okręgowej Ekspozytury Sekcji Op. M. S. Wojsk., por. Chmielowski; Intendentury D. O. G., ppr. Kośliński; Amer. Czerwohego Krzyża, pp. Rosensiel i Puzynianke;

Min. Pracy i Opieki Społecznej, delegat Lewandowski; Prezydjum Magistratu, p. Lewartowicz; T-wa Opieki nad inwalidami, rejent Korn; Dowodztwa Okręgu Generalnego, ppłk. Sasaki; Urzędu mieszkaniowego, sędzia Forelle; Wydziału Statystycznego, p. Tomorowicz; Polsko-Am. Kom. Pom. Dzieciom, Kierownik Śląski; Łódzk. Żyd. T-wa Ochrony Kobiet, p. Weintalowa; Wydz. Powiatowego Łódzkiego, referent Opęchowski; Domu Sierot Żołnierskich, vice-prez. Zofja Skrutkowska; Ochrony „Herclija“, p. Ida Markusowa; Województwa Łódzkiego, referent Wydz. rolnego p. Stanisław Lewicki; Przytułiska dla sierot, p. Berlinerblauowa; Nar. Org. Kobiet Polskich, pp. Ładzińska i Credowa; Zarz. Ochrony Marja-wickich, p. Paweł Wiechowicz; Łódz. Żyd. Domu Sierot, p. Rumkowski; Ochrony par. św. Trójcy i Stowarz. Opieki nad mor. upadł. kobietami, pastor Gundlach; Urzędu Sanitarno-Obyczajowego, p. Róża Radecka; II Ogniska Dziecięcego, Dr-owa Skalska; Ł. Żyd. T-wa Dobr., p. Nowiński; Ochron par. ewang. św. Jana i Dom Sierot Wojennych, p. Manitius; Domu Sierot St. Miasta, pp. Rajbenbach i Goldach; Ochrony par. Wnieb. N. M. P., Ks.-proboszcz St. Mieloch; T-wa Schronisk św. St. Kostki, Ks. kanonik Szczepański; Pow. Urzędu Ziemińskiego, sekretarz Józef Bielawski; Przyt. dla starców gm. bapty-stów, p. Adolf Sznell, oraz przy współudziale Patrona, Sędziego Jackowskiego i trzymającej pióro, p. J. Sroczyńskiej.

Przewodnicząca otwierając posiedzenie o godz. 5 m.n. 30 p. poł. w zagajeniu nadmieniła, że uchwały Rady Patronackiej, powzięte w dniu 8. X. r. b. zostały przez Magistrat zaakceptowane.

Przyjęty przez zebranych porządek dzienny obejmował:

1) odczytanie i przyjęcie protokołu posiedzenia R. P. z dnia 8. X. 1921 roku;

2) omówienie sprawy celowości sposobu podziału R. P. na sekcje

wzgl. stworzenia odnośnych sekcji w wykonawczym organie R. P., t. j. w samym patronacie (w ścisłym tego słowa znaczeniu), oraz wybór delegatów Rady do powyższych sekcji;

3) przyjęcie do wiadomości uchwał Magistratu;

4) ustalenie terminów stałych posiedzeń plenum R. P. na rok 1921;

5) Wolne wnioski.

W związku z odczytanem protokołem zgłosił rejent Korn poprawkę do punktu 2, dotyczącego reprezentacji T-wa Opieki nad inwalidami w osobach rejenta Korna i vice-prezesa Chawłowskiego, nie zaś prezesa, jak mylnie zanotowano, którym jest ks. prałat Bilski.

Przechodząc z kolei do następnego punktu porządku dziennego — sędzia Jackowski przedstawił projekt podziału R. P. na sekcje.

W otwartej nad przemówieniem dyskusji zabierali głos:

p. Róża Radecka, która proponowała utworzenie V sekcji — finansowej. p. Berlinerblauowa, podtrzymywała wnioski przedmówczyni-

delegat Lewandowski i referent Lewartowicz, przeciwstawiali się ze względu na zadanie niesienia pomocy prawnej — nie zaś materialnej.

rent Korn, kładł nacisk, żeby z sekcji II wyeliminować niezdolnych do pracy, z powodu starości, z przyłączeniem ich do sekcji III.

W konkluzji jednak, po umotywowaniu przez Patronat, zamierzonego podziału, uznano przedstawiony projekt za racjonalny i celowy, postanawiając przyjąć go bez zmian.

Natomiast w myśl propozycji ppłk. Saskiego, uchwalono rozszerzyć ramy działalności 4 sekcji przez zwalczanie żebractwa i niesienie pomocy zwolnionym więźniom. Uznano również za konieczne, żeby na czele każdej sekcji stał prawnik, przyczem przyjęto w tej mierze propozycję Magistratu, co do następujących osób:

Inspektor mieszkaniowy, sędzia Forelle, Sędzia okręgowy, Kempner,

Sędzia okręgowy Wodziński.

Celem usunięcia wątpliwości, czy wszyscy reprezentowani, uczestniczący w posiedzeniu, upoważnieni są do wzięcia udziału w pracach R. P. na okres dłuższy, postanowiono na wniosek rejenta Korna zwrócić się ponownie do wszystkich instytucji, z prośbą o wypowiedzenie się, w których z sekcji pracach odnośna instytucja życzy sobie wziąć udział.

Następne posiedzenia Rady Patronackiej wyznaczono na dzień 24 listopada, oraz 20 grudnia b. r. o godzinie 6 e. p. p. Natomiast posiedzenia poszczególnych sekcji postanowiono w myśl wniosku sędziego Forellego — odbywać w miarę potrzeb i materiału do rozpatrzenia, przedstawionego przez kierownika odnośnej sekcji.

Nawiązując do zgłoszonego przez p. Radecką wniosku, dotyczącego powołania do życia sekcji finansowej, postanowiono utworzyć sekcję prasową, łącząc działalność obydwóch pod nazwą sekcji prasowo-finansowej.

Na ten posiedzenie o godz. 8-ej zakończono.

Przewodniczący:

D. Kluszyńska.

Sekretarz:

J. Sroczyńska.

Obwieszczenia i okólniki.

PRZEPISY WYKONAWCZE.

do statutu o specjalnym podatku na rzecz kasy m. Łodzi od obchodów sylwestrowych i noworocznych.

Na zasadzie § 5 statutu o specjalnym podatku na rzecz kasy m. Łodzi od obchodów sylwestrowych i noworocznych, uchwalonym na posiedzeniu Rady Miejskiej w dniu 5 października r. b., wydaje się następujące przepisy wykonawcze.

ROZDZIAŁ I.

PRZEPISY OGÓLNE.

§ 1.

Wszystkie przedsiębiorstwa i osoby, które mają zamiar urządzać zabawę, widowisko, gry, rozrywki w nocy z dnia 31 grudnia 1921 na dzień 1 stycznia 1922, albo z dnia 1 na dzień 2 stycznia tegoż roku, oraz właściciele restauracji, które mają być czynne w oznaczonym czasie obowiązane zawiadomić o tem Oddział Podatkowy Magistratu m. Łodzi przy Placu Wolności (Nowym Ryuku) № 2, najdalej do dnia 30-go grudnia r. b. do godziny 10 rano.

§ 2.

Przedsiębiorstwa lub o oby, urządzające obchody sylwestrowe i noworoczne za opłatą wejścia, obowiązane są wydawać bilety, bez których wejście jest niedozwolone.

Przedkładanie Magistratowi biletów do ostemplowania, sposób sprzedawania biletów wejścia, zatwierdzanie cenników opłat za wejście składanie kaucji, kontrola podatku i biletów. składanie obrachunków podatkowych oraz uiszczenie podatku biletowego. uskutecznią się podług zasad, zawartych w przepisach wykonawczych do obowiązującej ustawy o normalnym podatku od zabaw i widowisk.

Oprócz tego, z uwagi na odrębny charakter podatku od obchodów sylwestrowych i noworocznych, obowiązują niżej wyszczególnione przepisy.

§ 3.

Jeżeli garderoba jest przyjmowana na przechowanie za określoną opłatą, to opłata pobierana być może tylko za osobnemi ostemplowaniami przez Magistrat znaczkami z doliczeniem 100% podatku do opłaty zasadniczej. O ile nie jest pobierana ściśle określona opłata, to Magistrat wymierzy odpowiedni połatek w zależności o frekwencji i charakteru lokala.

§ 4.

Pod względem sposobu poboru od potraw i napojów oraz pod względem kontroli tegoż podatku, odróżnia się 3 kategorii lokalów:

a) Do pierwszej kategorii należą otwarte restauracyjne lub t. p. zakłady, w których kontrola rachunkowa wydawanych potraw i napojów pomiędzy administracją a służbą odbywa się pomocą znaczków płatniczych i odpowiednich automatów.

b) Do 2-ej kategorii zalicza się otwarte lokale restauracyjne i t. p. zakłady, gdzie obrachunki ze służbą odbywają się w inny sposób.

c) Trzecią kategorię stanowią wszelkie inne lokale, gdzie odbywają się obchody, urządzone przez stowarzyszenia, kluby i inne osoby.

Uwaga. O zaliczeniu do tej lub innej kategorii każdy zgłaszający się zostanie powiadomiony.

§ 5.

Bez względu na to, do jakiej kategorii zaliczona jest restauracja (a i b) albo przygodna impreza (c), podatek obowiązuje w czasie od godziny 9-ej wieczór do godziny 8-ej rano i pobierany będzie:

a) w wysokości 100%, doliczanych do należnych do cen biletów wejścia lub kart uczestnictwa i do ceny biletów wydawanych za przechowanie garderoby, i

b) w wysokości 50%, doliczanych do należności za potrawy i napoje.

Podatek winien być pobierany również od potraw i napojów, wydawanych poza obrębem lokalu po godzinie 9-ej wieczór.

Podatkowi w wysokości 50% podlega również wynajem stolików.

§ 6.

Wolne od podatku są potrawy i napoje, wydawane bezpłatnie, jako posiłek dla personelu, zatrudnionego w czasie obowiązywania podatku.

Wszelkie inne potrawy i napoje, wydawane bezpłatnie, bądź wskutek wcześniejszego zamówienia, albo zarządzonej składki, bądź wskutek in-

nego porozumienia z administracją, lub osobami zarządzającymi obchód, podlegają podatkowi.

Stosowanie takich sposobów jest zabronione i uważane będzie za wykroczenie, mające na celu zatajenie podatku.

ROZDZIAŁ II,

o zakładach, restauracjach i t. p. należących do kat. a i b.

§ 7.

O ile restauracja lub podobny zakład, zaliczony do kategorii a lub b, ma być otwarty w noc sylwestrową lub następną, to właściciel wzgl. jego zastępca obowiązany jest przed godziną 9-tą wieczór zakończyć i zainkasować wszystkie rachunki za wydane do tej pory potrawy i napoje oraz wycofać wszystkie swoje uprzednio kelnerom wzgl. służbie wydawane znaki płatnicze.

Od godziny 9-ej obowiązany jest wydać kelnerom wzgl. służbie nowe znaki płatnicze ostemplowane przez Magistrat.

Od tejże godziny rachunkowość z kelndrami wzgl. służbą winna być prowadzona wyłącznie tylko za drukach, wydanych przez Magistrat.

§ 8.

Podatek od potraw i napojów pobierany jest w ten sposób, że kelner albo bufetowy, obliczający się z konsumentem, obowiązany jest wydać konsumentowi rachunek ostemplowany przez Magistrat i doliczyć do należności, jaka przypada podług przyjętych w danym zakładzie cen, pięćdziesiąt procent na rzecz kasy miejskiej.

Sumy, zebrane przez kelnerów i bufetowych, wnoszone są do kasy przedsiębiorstwa nie inaczej, jak za wiedzą kontrolera podatkowego, przy czym jedna trzecia tych sum uważana być musi za własność kasy miejskiej.

Uwaga. O ile za potrawy i napoje należność wpływa bezpośrednio do kasy, to zapłata może być przyjęta

tylko podług osobnego rachunku, który musi być cyfrowany i notowany przez kontrolera podatkowego.

§ 9.

Wszystkie poszczególne samy, jakie wpływają do kasy przedsiębiorstwa za pośrednictwem kelnerów wzgl. bufetowych, lub bezpośrednio od konsumentów, powinny być natychmiast zapisywane równolegle na dwóch wykazach, prowadzonych przez administrację zakładu i kontrolera podatkowego.

Po zamknięciu zakładu, nie później jak o godz. 8-cj rano, wpływy na wykazach winny być ostatecznie podsumowane i zgodność sam na obu wykazach poświadczona wspólnie — z jednej strony przez administrację zakładów i starszego kelnera, z drugiej — przez kontrolera podatkowego. Każda strona otrzymuje jeden wykaz.

ROZDZIAŁ III,

o lokalach, gdzie odbywają się przygodne obchody, urządzone przez stowarzyszenia, kluby i inne osoby.

§ 10.

Jeżeli udział w obchodzie sylwestrowym lub noworocznym uzależniony jest od okazania biletu wejścia, albo kartę uczestnictwa, bilety lub karty uczestnictwa winny być przedewszystkiem ostemplowane przez Magistrat.

§ 11.

W lokalach, zaliczonych pod względem podatku od potraw i napojów do kat. c, potrawy i napoje wydawane być mogą tylko wzamian za odpowiednie znaczki płatnicze, ostemplowane przez Magistrat w osobnych zeszytach, przezeń dostarczonych.

W każdym lokalu znaczki sprzedaje niezależnie od bufetu kasa, która oprócz ceny nominalnej pobiera jednocześnie dopłatę 50 proc. na rzecz miasta.

Znaczki w bufecie przyjmowane są tylko po zasadniczej cenie nomi-

nalnej i powinny być składane do zamkniętej opieczetowanej paczki, aby po zużyciu mogły być sprawdzone przez kontrolę podatkową bądź w czasie zabawy, bądź przy ostatecznym obrachunku.

Jeżeli w programie obchodu przewidziana jest wspólna kolacja, wydawana za osobnymi biletami, to bilety winny być ostemplowane przez Magistrat i sprzedawany w ten sam sposób, jak wymienione w niniejszym paragrafie znaczki płatnicze.

§ 12.

Zabawy, widowiska, lub rozrywki, mające charakter obchodów sylwestrowych, lub noworocznych, podlegają powyższemu podatkowi bez względu na to, czy rozpoczęły się przed godziną 9-tą wieczór i czy bilety wejścia i karty uczestnictwa były sprzedane lub wydane przed tą godziną.

UWAGA. Jeżeli do udziału w obchodzie upoważnia tylko karta uczestnictwa, przezem za wejście nie pobierana osobna opłata, to choćby karta uczestnictwa uprawniała do bezpłatnego spożycia określonej ilości potraw i napojów, podlegać będzie podatkowi w wysokości 100 proc., jak omięty bilet wejścia.

ROZDZIAŁ IV,

o kontroli obrachunku i odpowiedzialności prawnej.

§ 3.

Do sprawdzania, czy postanowienia statutu i niniejszych przepisów są przestrzegane, oraz do nadzoru nad poborem podatku, Magistrat deleguje urzędników swoich w charakterze kontrolerów, którzy obowiązki swoje pełnią bądź stale w danym lokalu bądź czasowo, to zaznaczone jest w legitymacji.

§ 4.

Osoby, kierujące przedsiębiorstwem lub obchodem oraz personel obowiązani są zezwolić kontrolerowi za okazaniem legitymacji na bez-

płatne wejście do lokala, udzielać ma wszelkich żądanych wyjaśnień i stosować się do jego awag w przedmiocie kontroli. Kontroler ma prawo do zajmowania przezeń obranego miejsca, do przeglądania rachunków, ksiąg i wykazów.

§ 15.

Sposób zabezpieczenia i uszczerbienia podatku biletowego oraz od garderoby normuje się podług zasad, przewidzianych w ustawie i w przepisach wykonawczych o normalnym podatku od zabaw i widowisk.

Podatek za potrawy i napoje winien być wpłacony w czasie od godziny 9-ej rano do godziny 12-ej w południe dnia 2-go stycznia 1922 r. do Głównej Kasy Miejskiej nie inaczej, jak po uprzednim zgłoszeniu się w Oddziale Podatkowym (Plac Wolności № 2, lewa oficyna, I piętro, pokój № 1.

§ 16.

Obrachunek podatku biletowego i od garderoby winien być sporządzony według wskazówek Oddziału Podatkowego i złożony temaż Oddziałowi najdalej do dnia 4 stycznia 1922 r. z dołączeniem wymaganych dowodów i niezużytkowanych biletów i znaczków.

§ 17.

Po zatwierdzeniu obrachunku Oddział Podatkowy wyda nakaz płatniczy, podług którego interesowane przedsiębiorstwa lub osoby winny uregulować podatek w kasie miejskiej, przyczem kwity kaucyjne i tymczasowe należy zwrócić.

§ 18.

W razie ukrywania podatku lub współdziałania w ukryciu, podlega odpowiedzialności prawnej nie tylko właściciel, lub osoba apoważniona do prowadzenia przedsiębiorstwa, albowiem osoby, zarządzające widowiska, zabawy, gry i t. p., ale również personel pomocniczy i obsługujący gości.

UWAGA W czasie obowiązywania specjalnego podatku, przedsię-

bioreca lub osoby, zarządzające obchody, winny umieścić na widocznym miejscu plakaty, informujące publiczność o pobieraniu podatku. Plakatów dostarczy Magistrat.

Najdalej o godz. 8-ej rano plakaty te należy zwrócić kontrolerowi.

§ 19.

Za należyte uszczerbienie podatku odpowiadają solidarnie, zarówno właściciel lokala, jak i osoby, zarządzające widowisko, zabawę, grę lub rozrywkę.

§ 20.

Przepisy niniejsze obowiązują z dniem ogłoszenia.

Łódź, dnia 20 grudnia 1921 r.

MAGISTRAT m. Łodzi.

Prezydent **A. Rzewski.**

Okólnik № 62.

W wykonaniu uchwały Magistratu № 1497 z dnia 16 grudnia 1921 roku, niniejszym poleca się wypłacić do dnia 20 grudnia r. b. wszystkim pracownikom miejskim dziennym i nietatowym (z wyjątkiem praktykantów biurowych, gońców i sprzątaczek), którzy pracują w Magistracie przynajmniej od dnia 16 października r. b., jeszcze jednorazowo po mk. 3,446.— na osobę, tytułem dalszej zaliczki na poczet należnej różnicy pensji za czas od dnia 1 lipca 1921 roku.

Do sporządzenia list płacy należy przystąpić niezwłocznie, asygnując odpowiednie kwoty z pozycji „Pensje pracowników”.

Urzędnikom etatowym wypłaci przyszaną zaliczkę Biuro Centralne Zarządu Głównego również w czasie do dnia 20. grudnia 1921 roku.

Zaznacza się, że jednorazowo po mk. 16,030.— należy wypłacić tylko tym pracownikom, którzy zatrudnieni są w Magistracie przynajmniej od dnia 1 listopada 1921 roku, zaś w dniu wypłaty są na stanowiskach.

Wiceprezydent (—) dr. Stupnicki.
w z. Naczelnik Kancelarii
Zarządu Miejskiego.

(—) Miecz. Kalinowski.

Kronika miejska.

— Pensje pracowników miejskich.

Na jednym z ostatnich posiedzeń Magistratu postanowiono wypłacić pracownikom różnicę wstecz od lipca. Wypłata ta przedstawia się obecnie w następujący sposób:

Pracownikom XII kategorii należy się różnica za czas od 1/VIII do 31/XII 21 r. Mk. 25.608.—, jeśli się uwzględni na grudzień mnożnik 1834.—. Wobec tego, że Magistrat dał jednorazowo Mk. 19,476.— różnica ta wynosi jeszcze Mk. 6.132.—.

Gdyby Magistrat na grudzień utrzymał mnożnik 2031, to różnica wzwyższy się o Mk. 3,446.— i będzie wynosić Mk. 9.578.—

Mnożnik na grudzień nie został jeszcze ustalony. Sprawa ta będzie przedmiotem obrad Magistratu i Rady Miejskiej po uprzednim porozumieniu się z przedstawicielami Związków Pracowników Miejskich.

— Sprawa podatku od napędu.

Od 2 miesięcy toczy się między M. S. W., a M. P. i H. spór dotychczas nierozstrzygnięty o kompetencję i legalność wydanych zarządzeń w sprawie podatku od energii elektrycznej. A miasto nie otrzymuje dotychczas żadnych wpływów, należnych mu z tytułu powyższego podatku.

M. S. W. zezwoliło miastu na pobieranie podatku od napędu, w wysokości 12°/. Min. Skarbu zaakceptowało tę uchwałę, zaś M. P. i H. nie pozwoliło zarządcy państwowemu inż. Golcowi wprowadzić uchwał tych w życie.

Wskutek sporu międzyministerjalnego, miasto ponosi olbrzymie straty, które sięgają w obecnej chwili 24 milionów.

Wobec powyższego, Magistrat zmuszony będzie wnieść rekurs do najwyższej instancji, w celu ostatecznego rozstrzygnięcia tej sprawy.

— O podatek od obrotu. W Magistracie odbyła się narada między

przedstawicielami władz miejskich, a przedstawicielami przemysłowców, w sprawie przepisów wykonawczych do Statutu o podatku od obrotu wytworami przemysłowymi. Narada zakończyła się kompromisem i polubownem załatwieniem sprawy. Wobec tego należy przypuszczać, że już w początkach lutego zaczną wpływać pierwsze sumy z podatku, o który miasto walczyło przeszło 2 lata.

— W sprawie wykupu tramwajów miejskich. W piątek dn. 16-go b. m. o godz. 8-ej wieczór odbyła się w Magistracie pod przewodnictwem prezydenta Al. Rzewskiego konferencja w sprawie wykupu tramwajów miejskich. Z ramienia Magistratu brali udział w naradzie, wiceprezydent dr. R. Stupnicki, naczelnik Wydziału Budowlanego inż. Szenfeld, inspektor do przedsiębiorstw miejskich, inż. Berliner, mecenas Zelazowski, mec. Kon, radni: Pogonowski i Helman. Z ramienia dyrekcji K. E. Ł. dyr. Werner, Zane, inż. Ring, i mec. Stożkowski.

Na konferencji rozpatrywano możliwość wykupu tramwajów ewentualnego procesu.

Przedstawiciele tramwajów miejskich ofiarując miastu 25°/% udziału w przedsiębiorstwie i proponując rozwiązanie dotychczasowego kontraktu, oświadczył, że po utworzeniu nowej spółki z miastem, rozpocznie się budowa nowej sieci tramwajowej.

Niezależnie od tego miasto otrzyma udział w zyskach i podatek od biletów, który przy rozszerzeniu linii tramwajowej dojdzie do setek milionów marek. Natomiast w razie procesu zatamuje się na dwa lata budowę nowych linii tramwajowych, co najbardziej odczuje ludność miasta.

Przedstawiciele Magistratu i Rady Miejskiej stali na stanowisku cyfrowego określenia udziału miasta w przedsiębiorstwie i oświadczyli, że paragraf A umowy umożliwi miastu przejęcie tramwajów miejskich, płacąc zysk za ostatnie 5 lat. W odpowiedzi na powyższe przedstawiciele

K. E. Ł. podkreślili, że zysk akcjonariuszy, został przez Radę Miejską ograniczony, co jest znacznym atutem dla K. E. Ł., gdyż przez to samo uchyla się tem niebezpieczny dla Zarządu K. E. Ł. paragraf.

Przedstawiciele Magistratu wskazywali, że w ewentualnym sporze miasta i akcjonariuszy, interes miasta ma więcej szans powodzenia, aniżeli interes prywatny grupy osób. W odpowiedzi na powyższe przedstawiciele K. E. Ł. podkreślili, że aczkolwiek Rada Miejska uchwaliła skup tramwajów na 1/1 22 r., to jednak w prawne posiadanie tramwajów miasto może wejść po uzyskaniu wyroku sądowego, co trwać może lata.

Wobec tego, że narada w wielu sprawach nie ujednostajniła ani zapatrywań Rady Miejskiej i Magistratu, ani akcjonariuszy i wywołała ożywioną dyskusję w sprawach oszacowania majątku tramwajowego, nowych akcji i t. p. wybrano ściślejszą komisję złożoną z rr. Pogonowskiego, Helmana wice-prezydenta dra Stupnickiego i inż. Berlinera, która cyfrowo ustali majątek miasta w przedsiębiorstwie na zasadzie ubiegłych lat koncesji i skrytalizuje zapatrywania Magistratu i Komisji do Przedsiębiorstw koncesjonowanych w Radzie Miejskiej.

Z ramienia dyrekcji K. E. Ł. ma być wybranych również 4 przedstawicieli.

Ostatnia prawdopodobnie konferencja w tej sprawie odbędzie się we wtorek 20-go grudnia r. b.

— **Z T-wa Aprowizacji Miast Polskich.** W niedzielę dn. 18-go b. m. odbyło się w Warszawie posiedzenie T-wa Aprowizacji Miast Polski i ziem wschodnich.

Uchwalono przekształcenie dotychczasowego Towarzystwa na Spółkę Akcyjną, której akcjonariuszami będą w stosunku 60% miasta, a 40% kapitał prywatny.

Obecni na posiedzeniu byli: Łódź — prezydent Rzewski, Lwów — prezydent Neuman, Białystok —

prezes Rady Miejskiej, Filipowicz, Włocławek — prezydent Roliński, Tarnów — prezydent Tertil, Piotrków — prezydent Walas, Kraków — wice-prezydent Bobrowski, Łowicz — burmistrz Stanisławski, dyrektor Związku Miast p. Kozłowski, z Warszawy radni: Hirszel i dr. Zieliński.

Zadaniem spółki będzie. 1) Kupno i sprzedaż artykułów potrzebnych miastom i ludności miejskiej, 2) Inicjowanie, organizowanie i uczestniczenie w przedsiębiorstwach handlowych i wytwórczych, pożytecznych z punktu widzenia polityki gospodarczej, komunalnej miejskiej lub korzystnych dla interesów szerokiej warstw ludności miejskiej. 3) Współdziałanie z gminami miejskimi w zakresie aprowidowania miast w artykuły pierwszej potrzeby. 4) Załatwianie wszelkich handlowych transakcji dla miast na zasadzie stosunku komisowego, oraz 5) wogóle rozwijanie jaknajszerszej działalności handlowo-przemysłowej, mającej na celu dobro ogółu spóżywców miast.

Przyjęto jednomyślnie wniosek przeciwko likwidacji poszczególnych wydziałów aprowizacyjnych miejskich, które regulują jednak ceny artykułów spożywczych i są jedynym biczem na paskarzy.

W razie zlikwidowania tych wydziałów, rozpoczęłaby się nieokleczana orgja paska i drożyzny.

Jednym z dalszych zadań T-wa jest ściśle współdziałanie z ligą konsumentów i instytucjami współdzielczymi.

Wybrano komisję organizacyjną i w najbliższym czasie zwołany zostanie zjazd.

— **W sprawie nadużyć w cegielni miejskiej.** Do Magistratu zgłosił się w dniu 15 b. m. robotnicy, zatrudnieni w cegielniach miejskich, składając szereg zeznań, obciążających kierownika cegielni J. Straucha. W związku z tym prezydjum Magistratu zarządziło natychmiastowe dochodzenie, w wyniku którego Strauch został zwolniony z zajmowanego sta-

nowiska, a sprawę skierowano do prokuratora przy Sądzie Okręgowym w Łodzi.

Nadmienić należy, że Magistrat przeprowadził dochodzenie, jakoteż powziął decyzję dyscyplinarną w stosunku do wzmiankowanego Straucha już w dniu 15 b. m., a więc przed ukazaniem się wzmianek na ten temat w prasie.

— **Protest miast.** Dnia 17-go b. m. z inicjatywy prezydenta A. Rzewskiego odbyła się w Warszawie w lokalu T-wa Aprowizacji M. P. i Z. W. narada w sprawie niedawno uchwalonej ustawy sejmowej o zasileniu finansów miejskich.

Zebrani z oburzeniem podkreślili fakt, że uchwały niesłuchanej wagi przeszły przy bardzo małej ilości obecnych posłów, i umieszczone były na samym końcu porządku dziennego posiedzenia Sejmu. Wnioski opracowane były przez posłów ludowych na kołanie i ustawę tę raczej można nazwać ustawą o uszczupleniu, a nie zasileniu finansów miejskich. Na wniosek „posłów ze stronnictwa „Piasta“ pozbawiono miasta podatku ładunkowego, bagażowego, i od biletów kolejowych.

Zebrani napiętnowali również kargodne niedbalstwo posłów miejskich, których większość była nieobecna podczas omawiania wzmiankowanej ustawy. Słowem, że zapewnienia p. Michalskiego, wobec uchwalenia tej ustawy skończyły się najzupełniejszym fiaskiem.

Obecni na naradzie przedstawiciele miast postanowili zwrócić się do ministra Michalskiego i marszałka sejmu z protestem przeciwko uchwale sejmowej z dnia 17-go b. m. b. r., krzywdzącej w niesłuchany sposób miasta.

— **Konferencja kierowników w Magistracie.** Dn. 21-go b. m. pod przewodnictwem prez. Rzewskiego godz. 7-jej wiecz. odbyła w Magistracie konferencja kierowników biur, referentów i naczelników wydziałów,

Omawiano sprawy przyszłych wyborów, rozszerzenia kompetencji administracyjnej poszczególnych wydziałów, sprawę etatów urzędniczych i zarządzenia dotyczące projektu przyszłego preliminarza budżetowego.

— **Konferencja z pracownikami miejskimi.** Dn. 20go b. m. odbyła się w Magistracie pod przewodnictwem prez. Rzewskiego konferencja ze Związkiem Zawod. Pracowników Miejskich w Polsce - Oddział w Łodzi.

Przedstawiciele Związku domagali się przyznania różnicy od lipca gońcom i sprzątaczkom oraz poruszyli całą szereg spraw, dotyczących pracowników Wydz. Zaprowiantowania, Komitetu Tanich Kuchen i t. p.

Przydyent miasta oświadczył, że Magistrat zgadza się na przyznanie różnicy poborów od lipca tym sprzątaczkom, które pracują całe 8 godzin.

Osoby, które pracują dodatkowo po 3 lub 4 godziny, z żadnych dodatków i ulg korzystać nie mogą, gdyż jest to tylko praca dodatkowa.

— **Posiedzenie w sprawie kominiarzy.** W dniu 19-go b. m. odbyła się w Magistracie pod przewodnictwem prez. Rzewskiego narada w sprawie oddania Oddziału Kominiarskiego przy Wydz. Gospod. Magistratu Cechowi Majstrów Kominiarskich.

Obecni byli z ramienia Województwa (Wydz. Samorząd.) p. Kozłowski, z ram. Wojew. Urząd. Przemysł. inż. Kregczy, z ramienia Komisarjatu Rządu — p. Borkowski, z ramienia Magistratu, radca prawny Sztromajer, ławnik Wydz. Gospod. Klimaszewski, naczelnik Wydziału Wajnert, przedstawiciel cechu i Związku Kominiarzy, i przedstawiciele właścicieli nieruchomości.

Przydyent Rzewski w przemówieniu zaznaczył, że dotychczas służbowy stosunek Oddz. Komin. do Magistratu został rozwiązany. Wobec tego jednak, że wykonywanie czynności kominiarskich należy do czynności Wydz. użyteczności publicznej,

a sprawa ta jest ściśle związana z zabezpieczeniem od pożarów ludności, ingerencja władz samorządowych w myśl ustawy do nadzoru nad cechami musi być w nowej umowie należycie zagwarantowana. Z tej racji prezydent proponując nową umowę w imieniu Magistratu podkreśla, że z pierwszej strony przestrzegany musi być należyty wycier kominów dla uniknięcia pożarów, z 2-iej — jednak strony należy zabezpieczyć się przed wyśrubowaniem cen przez Związek Kominiarzy, co w niejednym wypadku przekraczałoby możność płatniczą właścicieli małych domów.

W imieniu Magistratu prezydent zgłasza propozycję:

1) odpowiedzialność za należyty wycier kominów ponosi prawnie Cech Kominiarzy, 2) taryfę za wycier kominów zastrzega Magistrat po uprzednim porozumieniu z cechem i zbadaniem istotnych kosztów, 3) nadzór techniczny nad wykonaniem będzie miał Magistrat.

W związku z propozycją Magistratu wywiązała się żywa dyskusja, z której wyłoniło się stanowisko właścicieli nieruchomości, żądających, aby wycier kominów podlegał wolnej umowie między właścicielami nieruchomości, a kominiarzami.

Prezydent Rzewski motywował stanowisko Magistratu, które podzielili również przedstawiciele Województwa i Komisarjatu Rządu.

Magistrat zgłosił propozycję, że wobec tego, iż w myśl Ustawy o ochronie lokatorów, za wycier kominów faktycznie placą lokatorzy, należałoby przy ustalaniu taryfy zaprosić przedstawicieli lokatorów.

W wyniku narad zaakceptowano propozycję Magistratu, zaprotokółowano sprzeciw właścicieli nieruchomości oraz wybrano komisję do rozdziału obwodów w mieście i zamianowano przedstawicieli kominiarzy, odpowiedzialnych za dany obwód.

Do komisji z ramienia Magistratu weszli: Prezydent Rzewski, ławnik Klimaszewski, nacz. Wydz. Gospod.

Wajnert z ramienia Województwa pp.: Kozłowski, inż. Kregczy, z ramienia Komisarjatu Rządu pp.: Bortnowski oraz przedstawiciele Cechu Kominiarzy.

— **Budowa Kolejki Łódź — Brzeziny — Rogów — Rawa.** W Magistracie odbyła się narada w sprawie budowy linii kolejowej Łódź — Brzeziny — Rogów — Rawa.

Przewodniczył prezydent Rzewski. Obecni byli przedstawiciele gmin, przez które kolejka ma przechodzić, przedstawiciele sejmików, z ramienia Rady Miejskiej radni: Berman i Praszker, z ramienia Magistratu wice-prezydent Stupnicki, naczelnik Pilec i inż. Brzeziński.

Inicjator budowy tych kolejek, inż. Jakobsohn zreferował historję wysiłków, mających za cel uskutecznienie budowy powyższej linii.

Następnie zastanawiano się nad sposobami zfinansowania tych kolejek. Rozpatrywane były następujące projekty:

1) projekt udziału w finansowaniu budowy poszczególnych członków Związka; 2) projekt budżetu Komitetu Związka Specjalnego dla budowy i wykorzystania linii kolejowej Łódź, Brzeziny, Rogów, Rawa; 3) porojekt budżetu Komitetu Związka Specjalnego dla budowy i wykorzystania linii kolejowej Łódź — Rokiciny — Toszów; 4) projektowane zmiany w Statucie Spółki Akcyjnej.

— **Przewodnik dla Urzędu Stanu Cywilnego.** Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej, prezydent Rzewski i kierownik Urzędu Stanu Cywilnego — p. Szwarcman opracowali podręcznik dla Urzędów Stanu Cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej.

W dziele tem przedstawione są nie tylko prawa obecnie obowiązujące na wszystkich ziemiach polskich, ale i także przepisy, które już moc swoją utraciły, a to celem wykazania jaką ewolucję w ciągu ostatniego stulecia sprawy stanu cywilnego przechodziły, jakim prądom społec-

nym ulegały i jaki kierunek w różnych czasach władza prawodawcza im nadawała.

Uwzględnione zostało nowe prawo kościelne z 1917 r., oraz przepisy, dotyczące bezwyznaniowych.

Podręcznik ten będzie bardzo pomocnym w rozstrzygnięciu zagadnień natury praktycznej, a jednocześnie zwróci uwagę na przepisy, które należałoby przy unifikacji prawodawczej usunąć na wszystkich ziemiach.

Przewodnik ten będzie miał doniosłe znaczenie orjentacyjne dla gmin miejskich i wiejskich oraz duchowieństwa wszelkich wyznań. Specjalnie pomocnym będzie przewodnik ten w miastach b. Kongresówki, gdzie księgi ludności, znajdują się w wielkim zaniedbaniu.

Wobec ograniczonego nakładu, Urząd Stanu Cywilnego, Zachodnia № 52, przyjmuje już zamówienia na „Przewodnik”.

— **Kupno kamieni.** Magistrat zwrócił się do dozoru cmentarnego, z propozycją kupna znacznej ilości kamieni, które znajdują się przy cmentarzu. Zarząd cmentarza przychylił się do propozycji Magistratu, a za otrzymaną ze sprzedaży sumę rozpocznie budowę parkąnu cmentarza.

— **Wychowanie estetyczne dzieci.** Łódzkie władze samorządowe, nie poprzestając na zapewnieniu dzieciom szkół powszechnych, zwracają jednocześnie wielką uwagę na podniesienie poziomu kulturalnego dzieci szkół powszechnych. W tym celu też Wydz. Oświaty i Kultury przy Magistracie m. Łodzi wraz z nauczycielstwem szkół powszechnych zorganizował w Teatrze Miejskim niedzielne poranne przedstawienie pod hasłem „Dzieci dla dzieci”.

Poranki owe zostały w ten sposób zorganizowane, że podczas sezonu teatralnego wszystkie szkoły powszechne kolejno uczęszczają na te przedstawienia.

Zadaniem poranków jest rozwijanie poczucia piękna i sztuki od naj-

młodszych lat wśród dziatwy szkół powszechnych. Przedstawienia wypełniają odpowiednie deklamacje, wygłaszane przez artystów Teatru Miejskiego, produkcje muzyczne, które są zwykle wykonywane przez miejską szkołę średnią lub miejskie seminarjum nauczycielskie. Następnie tańce lub odpowiednie jednoaktówki, których odtwórcami są młodociani amatorzy, rekrutujący się z dziatwy szkół powszechnych.

Na dzieci poranki te wywierają wielkie wrażenie: w skupieniu i zupełnej ciszy wsłuchują się w słowa, płynące ze sceny. Objawy żywiołowej wprost, szczerzej, bo dziecięcej wesołości, wywołują znakomicie bawiące je efekty sceniczne.

Na nieskalane jeszcze brudem życiowym dusze dzieci, wszystko to wywiera duży wpływ i zaszczepia zamiłowanie do piękna. Rwą się wprost do tych poranków, gdyż wykonawcami i widzami są wyłącznie kolejno wszystkie szkoły powszechne.

Słowem dziecko, dzięki tej akcji Magistratu, odnosi podwójną korzyść z poranków: jako widz i wykonawca. zaprawia się do godziwej rozrywki kulturalnej, która stanie się nieodzowną potrzebą w starszych latach.

Warto zaznaczyć, że niejednokrotnie kiedy na sali rozlega się szmer, wystarczy jednej uwagi, aby zapanowała natychmiast cisza „jakby kto makiem zasiał”.

Wzruszającym wprost był widok, podczas obchodu ostatniej rocznicy listopadowej na poranku niedzielnym przy współdziałaniu artystów Teatru Miejskiego: Jednoaktówka: „W noc listopadową” wywarła na dzieciach wielkie wrażenie, słyhać było z różnych stron widowni „chlipanie i szlochy”.

Słowem szkoła powszechna poza nauczaniem kładzie podwaliny rzetelnej kultury ludowej wśród dziatwy szkolnej.

— **Pierwszeństwo zdemobilizowanym.** W związku z ogłoszonym

konkursem na stanowisko Miejskiego Inspektora Mieszkaniowego i kierownika Urzędu Mieszkaniowego, Magistrat postanowił udzielić pierwszeństwa zdemobilizowanemu oficerowi W. P.

W sprawie opodatkowania spadków.

Według przepisów obowiązujących na obszarze dawnego Królestwa Kongresowego oraz powiatów białostockiego, bielskiego i sokólskiego mają spadkobiercy i legatarjusze zawiadomić Urząd Skarbowy Podatków i Opłat Skarbowych o śmierci spadkodawcy w ciągu miesiąca od dnia, w którym się o niej dowiedzieli. Ten sam obowiązek ma wykonawca testamentowy, kurator spadku wakującego oraz ojciec lub opiekun spadkobiercy (legatarjusza) małoletniego lub bezwłasnowolnego (§ 53 rozporządzenia z dnia 22. lipca 1920 r. Dziennika Ustaw № 78 poz. 524).

Osoby te — jeśli nie dopełniły obowiązku powyższego — ulegają grzywnie do wysokości 50.000 mk. (art. 32 przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn z dnia 2-go czerwca 1921 roku Dziennika Ustaw № 49 poz. 300).

W myśl rozporządzenia ministerjalnego z dnia 5-go czerwca 1921 roku (ogłoszonego w dniu 28. września 1921 roku w numerze 79 Dziennika Ustaw pod poz. 543) grzywna nie będzie nałożona mimo niedopełnienia obowiązku o którym mowa — jeśli spadkobierca zmarł w czasie od

dnia 1-go stycznia 1916 r. do dnia 28. października 1921 roku, a Urząd Skarbowy otrzyma od którejkolwiek z osób wyżej wymienionych zawiadomienie o śmierci spadkodawcy najpóźniej w dniu 28-go grudnia 1921 roku.

Kto więc dotychczas nie wypełnił obowiązku zawiadomienia Urzędu Skarbowego o śmierci spadkodawcy, uniknie kary, jeśli zawiadomi w terminie ulgowym, t. j. do dnia 28-go grudnia 1921 roku.

Co do wypadków śmierci, które zajdą po dniu 28. października 1921 roku władze skarbowe w razie niezawiadomienia o śmierci spadkodawcy w ciągu miesiąca będą bezwzględnie wymierzały grzywny. Tak samo uczynią co do wypadków dawniejszych, o ileby strony nie dotrzywały terminu ulgowego.

Zawiadomienie można wnieść na piśmie lub ustnie. Należy podać: imię, nazwisko i zawód spadkobiercy, miejscowość (dokładny adres) w której stale zamieszkiwał oraz tę w której zmarł jeśli śmierć nastąpiła poza miejscem stałego zamieszkania, imiona i nazwiska oraz adresy wszystkich spadkobierców i legatarjuszy wreszcie wszystkie miejscowości (wkraju i zagranicą), w których znajduje się majątek spadkowy.

Jeśli jest kilku spadkobierców (legatarjuszy) to oczywiście wystarcza zawiadomienie, wystosowane do Urzędu Skarbowego przez jednego z nich.

Licytacje przymusowe.

Dnia 28 grudnia 1921 r. od godz. 9-ej rano odbędą się licytacje przy ul.:

Nowo-Targowa 5, szafa, Kielbacha 4, szafa, Bazarza 8, kapa, Drewnowska 18, stół, Gdańska 4, szafa, Gdańska 5, krzesło, Gdańska 11, szafa, Kostantynowska 30, kredens, Dzielna 8, stół Zachodnia 33, krzesło, Zachodnia 34, 3 pary obuwia, Zachodnia 39, kapa, Mała Sikawska 3, kapa, Konstantynowska 18, kredens, Kielma 32, lustro, St. Rynek 3, 1 pudełko cygar, St. Rynek 2, paczka przędzy, Południowa 20, skrzypce.

Dnia 29 grudnia 1921 r. od godz. 9-ej rano odbędą się licytacje przy ul.:

Wólczańska 176, maszyna, Milsza 34, szafy, maszyna, Piotrkowska 96, kasa ogniotrwała,

OBWIESZCZENIE.

Magistrat m. Łodzi podaje do wiadomości, że stosownie do pisma Województwa Łódzkiego z dnia 13 grudnia r. b. L. SM. 25/11/5 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu zatwierdziło uchwałę Rady Miejskiej z dnia 5 października r. b. w następującem brzmieniu:

Specjalny podatek na rzecz kasy miejskiej od obchodów sylwestrowych i noworocznych.

§ 1.

Na rzecz kasy miejskiej ustanawia się specjalny podatek od wszystkich widowisk, zabaw, gier i rozrywek, organizowanych w noc sylwestrową, t. j. z dnia 31 grudnia 1921 na dzień 1 stycznia 1922 i w nocy z dnia 1 na dzień 2 stycznia 1922

Jeżeli z widowiskiem, zabawą, grą lub rozrywką połączone jest podawanie napojów i potraw, to opodatkowaniu podlega również należność za potrawy i napoje.

§ 2.

Specjalny podatek pobiera się również od rachunków za potrawy i napoje, podawane w restauracjach, cukierniach i t. p. zakładach, otwartych w czasie, wymienionym w § 1.

§ 3.

Podatek obowiązuje w czasie od godziny 9-ej wieczór do godziny 8-ej rano.

§ 4.

Podatek pobiera się:

a) w wysokości 100°/_o, doliczanych do cen biletów wejścia lub kart uczestnictwa i do ceny biletów, wydawanych za przechowanie garderoby,

b) w wysokości 50°/_o, doliczanych do należności za potrawy i napoje.

§ 5.

Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu, a w szczególności do sposobu poboru i przeprowadzenia kontroli: wyda Magistrat

§ 6.

W razie ukrywania podatku lub współdziałania w ukryciu podatku, podlega odpowiedzialności prawnej nie tylko właściciel lub osoba, upoważniona do prowadzenia przedsiębiorstwa, albo osoby, zarządzające widowiska, zabawy, gry i t. p., ale również i personel pomocniczy i obsługujący gości.

§ 7.

Za należyte uiszczenie podatku odpowiadają solidarnie, zarówno właściciele lokalu, jak i osoby zarządzające widowisko, zabawę, grę lub rozrywkę.

Łódź, dnia 22 grudnia 1921.

Magistrat m. Łodzi
Prezydent Rzewski.

O G Ł O S Z E N I E.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu się z Ministerstwem Skarbu z art. 38 dekretu o samorządzie miejskim (Dz. Pr. 18 — 1919 r. poz. 140) zatwierdziło uchwałę Rady Miejskiej m. Łodzi w sprawie podwyższenia opłat ze czynności Urzędu Sekwestracyjnego.

Wobec powyższego Magistrat za czynności tego Urzędu, zgodnie z wyżej wskazaną Uchwałą Rady Miejskiej od dnia dzisiejszego pobierać będzie:

a) za każde przypomnienia (bez względu na samą należność) mk. 15.—

b) za dokonanie zajęcia i sporządzenia o tem protokoła mk. 50.— przy egzekwowania należności do mk. 500.— włącznie 1/10% przy egzekwowania należności powyżej mk. 500.—

c) w razie uszczerbienia należności sekwestratorowi po zejściu jego na miejsce celem dokonania zajęcia, lecz przed dokonaniem tej czynności, opłata wynosi mk. 50.—

d) za dokonanie licytacji opłata wynosi 10% egzekwowanej sumy, lecz nie mniej jak mk. 50.—

e) za zejście na miejsce sekwestratora w celu uskatecznienia licytacji, gdy licytacja nie dochodzi do skutku niezależnie od samej należności, mk. 50.—

f) za każdy odpis protokoła mk. 50.— od arkusza.

Pozatem płatnik ponosi wszystkie wydatki w gotówce, związane z powołaniem świadków przy zajęciu, z przechowaniem zajętych rzeczy oraz ogłoszeniem licytacji.

Magistrat m. Łodzi.

O G Ł O S Z E N I E.

w sprawie podatku od zabaw i widowisk.

Wszystkie zabawy i widowiska sylwestrowe i noworoczne powinny być zgłoszone w Oddziale podatkowym Magistratu m. Łodzi przy Placu Wolności № 2 (lewa oficyna, I-ej piętro, № 1) najdalej do dnia 29-go grudnia r. b.

Wobec oczekiwanej znacznej liczby zgłoszeń, zaleca się we własnym interesie osób, urządzających zabawy lub widowiska oraz właścicieli restauracyj i t. p. zakładów, które mają być otwarte w nocy, aby zechcieli z łatwiej konieczne formalności podatkowe zawczasu przed wymienionym ostatecznym terminem.

Łódź, dnia 20 grudnia 1920 r.

Magistrat m. Łodzi.

Magistrat m. Łodzi.

Odbito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi. ul. Zawadzka № 7.,